

Oivaltamista ja uusia kumppanuuksia
Amk-kirjastopäivät 24.–25.5. 2005 Jyväskylässä
Arja Kunnela

Jo yhdeksännet amk-kirjastopäivät kokosivat Jyväskylään lähes parisataa kirjastoammattilaista. Keskustelua herättivät erityisesti kirjastojen toimintaympäristöjen muutostekijät. Muutospaineet edellyttävät, että kirjastoammattilaisten on osattava tunnistaa uusia mahdollisuuksia, soveltaa osaamistaan eri alueille ja luotava uusia kumppanuuksia. Myös Internet on luonut uusia vaihtoehtoja tiedonhakuun ja tiedon käyttötapoihin, mikä haastaa kirjastoja pohtimaan profiiliaan tiedonvälittäjänä.

Muuttuva oppiminen

Uudenlaista oivaltamista ja kumppanuutta tiedonhankinnan opetukseen etsivät lähes viisikymmentä osallistujaa erillisessä työpajassa, joka järjestettiin yhteistyössä useiden kumppanien, muun muassa VirtuaaliAMK-projektin kanssa.

Tapahtuman vetäjänä ja innostajana oli tiedonhankinnan opetuksen rautainen ammattilainen (FD, Ph.D) Agneta Lantz Linköpingin yliopiston kirjaston Centrum för biblioteks- och IT-pedagogik –yksiköstä.

Agneta Lantz tarkasteli esityksessään tiedonhankintaa kompetenssien näkökulmasta (informationskompetens). Hänen mukaansa uudet oppimiskäsitykset, oikeiden kysymysten korostaminen sekä erityisesti tiedonhankinnan integrointi muuhun opetukseen perinteisen käyttäjäkoulutuksen sijaan antavat opiskelijoille tilaa oppia itse, mahdollisuuden todelliseen informaatiolukutaitoon.

Päivien osallistujilla oli mahdollisuus jakaa osaamistaan ja kokemuksiaan varsinaisissa työpajoissa, joiden teemoina olivat vaikuttavuus, pedagoginen osaaminen, arviointi, opetustoteutukset ja verkko-opetus.

Tieto taidon pohjana

Informaatiolukutaidon tavoitteiden mukaisesti käynnistyivät tiistain esitykset kohti yhteistä kokemusta, jaettua asiantuntijuutta. Vaatetusalan lehtori (TaM) Leena Rajakangas avasi käsityksiään vaatetusalan ammattitiedon kehittymisestä vuoropuheluna entisen oppilaansa vestonomi Elina Kuikan kanssa. Yhteisesitys käsitteli mm. tiedon muodostusta taidon pohjana.

Rajakangas korosti vaatetuksen tuoreessa opetussuunnitelmassa toteutuvaa informaatiolukutaidon kehityskaarta ja kirjaston osuutta tiedon merkityksen avaajana. Opiskelijan kannalta tiedonhankintataidot tehostavat opiskelua ja auttavat tulevaisuuden ammattilaista kehittymään jatkuvasti ammatissaan.

Toinen esimerkki yhteistyön syvenemisestä kirjaston ja koulutuksen välillä saatiin Turusta, kun informaattikko Hannele Mikkola, Turun ammattikorkeakoulusta kertoi kokemuksia tiedonhankinnan opetuksen integroinnista hoitotyön koulutusohjelmassa. Aiheesta on ilmestynyt vastikään Mikkolan ja yliopettaja (TTT) Leena Elomaan yhteistyönä julkaisu Näytön jäljillä – tiedonhaku näyttöön perustuvassa hoitotyössä.

Kuhinaa ja vertaisoppimista ryhmissä

Ammattikorkeakoulukirjastojen vahvuus on kyvyssä vaihtaa kokemuksia ja oppia toinen toisiltaan. Työryhmiin jakautui innokkaita ammattilaisia keskustelemaan kirjastoille ajankohtaisista kysymyksistä.

Ryhmissä pohdittiin seuraavia aiheita:

- Miten hallitset E-aineistot?
- Kokoelmakumppanuus
 - Etäopiskelijat amk-kirjaston asiakkaana, Loistavaa logistiikkaa ja muutakin yhteistyötä
- Sisällönkuvailu
 - UDK:n mahdollisuudet ja vieraskielinen aineisto: UDC MRF:n demo
- Verkkopedagogiikka
 - Tietoa toimintaan
 - Oppimisaihiot oppimistoimintojen tukena
- Näytön paikka – kuinka uudistaa tiedonhankinnan opetusta?
 - Tiedonhankinnan osaamiskoe, Moodle-oppimisympäristö orientoivissa opinnoissa, Tiedonhakupeli
- Mediakasvatuksen ja medialukutaidon merkitys
- Työn vaativuuden ja suorittamisen arviointi

Mistä oivallus syntyy?

Toinen toistaan intensiivisemmät esitykset haastoivat kirjastoammattilaisia heittäytymään ajatusleikkiin, mistä tieto on kotoisin, kuka on viisas ja mitä uutta voi yhdessä oppia.

Millaisin eväin kirjastomaailma selviää tulevaisuudessa, ollako viisas, hiljainen ja hidas munkki vai oman elämänsä turisti matkaoppaana hyllyltä käteen jäänyt lehdykkä? Timo Turjan esitelmä Tietotyö ja yhteiskunnan muutos pysäytti kuuntelemaan, kehotti syventymään ja keskittymään. Saamaan suuntaan kohti työstä nauttimista ohjasi dosentti Taru Feldt, Jyväskylän yliopistosta. Aika moni päivien osallistuja olikin suuntautumassa työstressistä positiiviseen työimuun!

Synteessin päivien teemasta esitti läänintaiteilija, kirjailija Irja Rane, teemallaan "Matkaatko tiedon syntysijalle vai ajatko ohi?". Värikkäästi tarinoineen Ranen mukaan ihmiset luovat uutta tietoa vuorovaikutuksessa keskenään. Lukija voi keskustella tekstin kanssa, lukemalla ja keräämällä uutta tietoa voi myöhemmin muistaa asioita. Muistista syntyy kokemuksia ja niistä – oivalluksia.

Mahdollisuuksien näkijät

Tulevaisuuden työelämän osaajista tulisi kouluttaa kumppanuuksien oivaltajia, uusien mahdollisuuksien ja toimintatapojen näkijöitä, joilla on informaatiolukutaitoa ja taitoa hallita muuttuvaa informaatioympäristöä.

Myös kirjastoalan ammattilaisen haasteena on tiedonhankinta ja sen soveltaminen ammatissaan. Kun jatkuvaan muutokseen omassa toimintaympäristössään osaa suhteutua ja suuntautua, voi oivaltaa, mihin asiat liittyvät ja miten itse voi olla mukana vaikuttamassa.

Päivien muut kiinnostavat esitykset, kuten opetusneuvos Annu Jylhä-Pyykösen esittely Kansalliskirjaston laajentamishankkeesta sekä informaattikko Annikki Järvisen puheenvuoro Nelli-portaalin käyttöönotosta (JYK), samoin kuin jo edellä mainitut esitykset löytyvät verkosta osoitteella: <http://www.kirjasto.jypoly.fi/kirjastopaivat/ohjelma.htm>

Kirjoittajat:

*Arja Kunnela, informaatikko, Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto
email. arja.kunnela@jypoly.fi*

*Susanna Niemilahti, informaatikko, Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto
email. susanna.niemilahti@jypoly.fi*